

Slovenski Pravniki.

Leto XVII.

V Ljubljani, 15. februarja 1901.

Štev. 2.

Nekaj vprašanj iz rabokupnega postopanja.

Spisal dr. Milan Škerlj.

II.

Ali velja § 83 jur. n. tudi za rabokupne spore o premičninah in za rabokupne spore, katere sodi sodni dvor kot prva inštanca?

V »Odgovorih na vprašanja« izreklo je najvišje sodišče pri §-u 83 j. n. mnenje, da velja izključna podsodnost §-a 83 j. n. samo za pravde o rabokupnih predmetih, imenovanih v §-u 560 odst. 1 c. pr. r. S to vtesnujočo razlago se ne strinjam. Predno nadaljujem, navedem naj nazore pravoslovcev in dve razsodbi.

Schuster pravi v § 11 svojega »Österr. Civilprocessrecht«: » — — — — nadalje spadajo v stvarno podsodnost rabokupni spori, v kolikor spadajo pred okrajno sodišče« — mimogredé omenim, da se v istem delu natisnjena opazka 3. ravno z navedenim stavkom ne more strinjati. Neumann v svojem komentarju samo opisuje imenovano mnenje najviš. sodišča, pa ne loči, ali velja § 83 j. n. samo za pristojnost okrajnih sodišč, ali tudi za sodne dvore. Fürstl pravi v svojem komentarju »expressis verbis«, da velja § 83 j. n. tako za okrajna sodišča, kakor za sodne dvore, in zdi se mi, da ga tudi ne omejuje na nepremične rabokupne predmete, vendar se o tem ne izraža natančno in tudi ne navaja razlogov. Trutter v »sistemu avstrijskega civilno-pravdnega postopanja« ne dela razločka med nepremičnimi in premičnimi rabokupnimi predmeti, omejuje pa uporabnost §-a 83 j. n. na rabokupne pogodbe, spadajoče izključno pred okrajna sodišča. Fürth se v zadnji točki strinja s Trutterjem, glede uporabnosti §-a 83 j. n. pri premičnih rabokupnih predmetih pa se ni natančneje izrazil, ker o premičninah v svojem delu sploh ne govori, vendar se da iz vsega sklepati, da pritrjuje mnenju najvišjega sodišča.

Sklep dunajskega deželnega sodišča opr. št. R. XIV. 9/98/3 v »Jur. Bätter« iz leta 1898: A je leta 1893 B-ju, čegar splošna podsodnost je pri okrajnem sodišču N. na Dunaju, dal v najem stanovanje nekje na Češkem, in ga sedaj pri okrajnem sodišču N. na Dunaji toži za zaostalo najemnino 50 K. Okrajno sodišče zavrne tožbo radi nepristojnosti v smislu §-a 83 j. n. Deželno sodišče dunajsko pa ugotovi tožnikovemu rekurzu, češ, da zadene § 83 j. n. samo rabokupne, izključno pred okrajno sodišče spadajoče spore, za tožbe radi najemnine pa velja po današnjem pravu splošna podsodnost toženčeva.

V »Jur. Blätter« št. 48 iz leta 1898 pa je prijavljena naslednja razsodba najvišjega sodišča: A ima v Vöslavu hišo; poletno stanovanje v tej hiši je dal za 960 K v najem na Dunaji stanujočemu B-ju, katerega toži poslej pri okrajnem sodišču v Badenu za plačilo najemnine. B ugovarja nepristojnost badenskega okrajnega sodišča, ker je v §-u 83 j. n. naveden § 49 št. 5 j. n. in se sme § 83 j. n. prav radi tega, ker se sklicuje na § 49 št. 5 j. n., rabiti samo za rabokupne spore, ki spadajo izključno pred okrajno sodišče. Badensko okrajno sodišče je tožbo res zavrnilo radi nepristojnosti. Okrožno sodišče v Dunajskem novem mestu pa je tožnikovemu rekurzu ugodilo ter badenskemu sodišču z naslednjimi razlogi ukazalo, naj sodi: » . . . glede na to, da uveljavljana terjatev izvira iz rabokupne pogodbe, in jo je takšno po §-u 83 j. n. v tem slučaju z ozirom na znesek zadevne tirjatve (§ 49 št. 5) pri okrajnem sodišču vtožiti, v čegar okraju leži rabokupni predmet«. Revizijski rekurz je najvišje sodišče odbilo ter potrdilo sklep II. inštanca s temi razlogi: »§ 49 št. 5 j. n. ureja stvarno pristojnost sporov iz rabokupnih pogodb ter določa, da spadajo brez ozira na vrednost spornega predmeta vsi ti spori, ako ne zadevajo obstoja take pogodbe ali plačila najemnine, pred okrajna sodišča. § 83 j. n. ima v mislih vse v §-u 49 št. 5 j. n. omenjene rabokupne spore, torej tudi one o obstoju in najemnini, tako da velja posebna krajna pristojnost tudi za te posebne spore; to mnenje podpira tudi člen XIII. št. 6 uv. zak. k eks. r., sodišče stanovališča namreč nikakor ne more izvesti zastavnega popisa itd. za iztirjanje najemnine, zaprošnje bi pa navadno prišle prekasno (razs. najv. sod. od 13. okt. 1898 št. 13771).« To razsodbo sem tako natančno

navel radi njene važnosti za stavljeno vprašanje. V materialijah k novim civilnopravnim zakonom človek za rešitev na toliko načinov razlagane določbe o pristojnosti §-a 83 j. n. ne najde mnogo.

Za rešitev vprašanja stavim si dve točki:

A. Ali se sme § 83 j. n. rabiti samo pri sporih o nepremičnih rabokupnih predmetih?

B. Ali velja § 83 j. n. samo za rabokupne spore, ki spadajo izključno pred okrajno sodišče, ali tudi za one, ki spadajo v I. inštanci pred sodne dvore?

A. Namen zakona v §-u 83 j. n. je osredotočenje (koncentracija) postopanja in zljajšanje dokaza. Iz naslednjega vzgleda pa je razvidno, da zakon ta namen lahko izpolnjuje tudi pri premičnih rabokupnih predmetih. Voznik-podjetnik, stanujoč na Dunaju, dobi od firme, s katero je v stalni zvezi, nalog, da v Gradcu izvrši večje število voženj. Ker v Gradcu nima lastnih voz, pošlje nekaj svojih ljudi tja ter najame ondi deset voz z vprego vred. Po izvršenem poslu in ko so bili vozovi in konji vrnjeni, toži najmodavec za odškodnino, ker je par konj pohabljenih, vozovi nekaj preveč obrabljeni. Treba bo dokaza po zvedencih; ako bi se morala tožba vložiti pri okrajnem sodišču na Dunaju, trebalo bi zaprosila v Gradec, akoravno stvar gotovo ni manj nujna in dokaz ne lažji, kakor da je predmet rabokupne pogodbe nepremičnina. Tudi v železniškem prometu z vozovi, vzetimi v najem, bi se lahko našlo sličnih slučajev in nujnost je tam gotovo jako velika. Sploh takih vzgledov, da se jemljejo v najem in vračajo premičnine drugje nego v stanovališču toženca, ravno v trgovskem prometu ne manjka. Zavarovanje dokazov po §-ih 384 in sl. c. pr. r. vsekako podraži postopanje, pospeši pa ga gotovo ne. Smisel in namen §-a 83 j. n. toraj nikakor nista vezana na predmete, navedene v §-u 560 odst. 1 c. pr. r.

Pa tudi iz zakona se da dokazati, da § 83 j. n. ni navezan na rabokupne predmete §-a 560 odst. 1 c. pr. r.

1. V starem rabokupnem postopanju je bilo sporno, ali njegova določila veljajo tudi za premične rabokupne predmete; vendar govore v trdilnem smislu ravno novejša razsodba najv. sodišča (razs. od 6. okt. 1885 št. 11533, zb. 10726, 21. oktobra 1891 št. 12550 zb. 13959). Po nagibih k novemu civilnemu pravn-

nemu redu naj bi se bilo dosedanje pravo po novem rabokupnem postopanju kar najmanj spremenilo; v novih civilno-pravnih zakonih pa ne najdem prav ničesar, kar bi sililo v našem slučaju misliti na kako spremembo dosedanjega pravnega stanja, ker

2. § 49 št. 5 in zadnji odst. j. n. ne delata razločka med premičnimi in nepremičnimi rabokupnimi predmeti; glede §-a 49 št. 5 j. n. potrjujejo to »Odgovori« sami, zadnji odstavek §-a 49 j. n. pa se izrecno sklicuje na § 49 št. 5 j. n. Ta § 49 št. 5 j. n. pa je v polnem obsegu naveden v §-u 83 odst. 1 j. n. in § 49 zad. odst. j. n. je naveden v §-u 83 odst. 2 j. n., tako da je pač sklepati, da zadeva § 83 j. n. tudi premične rabokupne predmete.

3. Iz razvrstitve §-ov 81—85 j. n. se ne da izvajati važnih razlogov za trditev, da § 83 j. n. zadeva samo nepremične ali vsaj v §-u 560 odst. 1 c. pr. r. imenovane rabokupne predmete; dasi je namreč treba priznati, da so v teh paragrafihi jur. norme imenovane pred vsem realne podsodnosti, se vendar ne sme prezreti, da v §-u 81 j. n. že obrobni napis in vsa sestava besedila jasno govore samo o nepremičninah; to se pa o §-u 83 j. n. ne da trditi, saj se beseda »nepremičen« niti ne nahaja v njem. Tudi besedilo §-a 85 j. n. je treba uvaževati; v njem se pri navajanju §-a 81 j. n. zopet izrecno nahaja beseda »nepremičen«, ne pa tudi pri navajanju §-ov 82 in 83 j. n.

4. Iz §-a 84 j. n. in člena XV. uv. zak. k j. n. ni sklepati, da se § 83 j. n. sme rabiti samo pri sporih o nepremičnih ali vsaj v §-u 560 odst. 1 c. pr. r. imenovanih rabokupnih predmetih; to je razvidno, če se prevdari, da sklepa od posebnega na splošno, kdor trdi, da iz omejitve prvoimenovanih zakonitih določb na stvari, ki spadajo v realno podsodnost, sledi ista omejitev §-a 83 j. n., posebno pa še, da v istem čl. XV. uv. zak. k j. n. imenovani § 117 j. n. ne govori samo o nepremičninah.

§ 83 j. n. velja toraj za spore o premičnih in nepremičnih rabokupnih predmetih. V mnogih slučajih se osebna podsodnost itak strinja s podsodnostjo §-a 83 j. n., ako se pa ne, potem ravno zadobi § 83 j. n. svoj gori razloženi pomen za pospešenje in cenost postopanja.

B. Navel sem zgoraj mnenja pravoslovcev, da velja § 83 j. n. samo za rabokupno postopanje pred okrajnimi sodišči, ali

celo le za postopanje o rabokupnih pravadah, ki spadajo izključno pred okrajno sodišče. Temu mnenju pritrjuje menda tudi najvišje sodišče v »Odgovorih na vprašanja«, ker spravlja § 83 j. n. v zvezo z rabokupnimi predmeti, ki so navedeni v §-u 560 odst. 1 c. pr. r., — morda bi se sicer ta »odgovor«, o katerem ne vemo, kakšnemu vprašanju odgovarja, dal tudi še drugače razumeti. Če tudi tukaj vprašamo za namen zakona, treba priznati, da se strinja z onim, ki je naveden v *A.* zgoraj, in da ne velja manj za spore o obstoju ali neobstoju pogodbe in plačilu najemnine, kateri edini morejo priti v I. inštanci pred sodni dvor, kakor za druge rabokupne spore: glej samo ugovore zmanjšane uporabnosti ali popolne neuporabnosti v pravadah za najemnino itd.

Zato, ker je § 49 št. 5 j. n. naveden v §-u 83 j. n. — slovo »leži« v tem paragrafu je rabljeno samo »a potiori« — sklepalo se je, da velja podsodnost §-a 83. j. n. samo za postopanje pred okrajnimi sodišči, ali samo za postopanje, ki spada izključno pred okrajno sodišče; poslednje je vsaj logiški boljše utemeljeno nego prvo. Preziralo pa se je pri tem sklepu, da § 49 št. 5 j. n. »oznamenjuje« tudi rabokupne spore o obstoju pogodbe in plačilu najemnine, kakor to izvaja zgoraj navedena razsodba najvišjega sodišča od 13. oktobra 1898 št. 13771, dalje, da § 83 j. n. govori o sodišču sploh, ter se ne omejuje na okrajno sodišče, kakor § 49 j. n. Rad priznavam, da raztezilna razlaga najvišjega sodišča ni neprisiljena; podprta pa je razun z že navedenimi razlogi tudi s starim rabokupnim postopanjem, ki »naj se kar najmanj spremeni«. In če že treba včasih iz besedila zakona kaj izsiliti, v tem slučaju je to, ker praktično potrebno, gotovo popolnoma opravičeno. Izključna podsodnost §-a 83 j. n. velja toraj za vsa redna sodišča I. inštanice.

Samo mimogrede naj omenim nastopno jako zanimivo vprašanje: Katero postopanje velja pri odpovedih rabokupnih pogodbopremičninah, oziroma pri analogih, da je prevzeti ali oddati premičnino?

Po malone soglasnem mnenji velja posebno rabokupno postopanje samo pri odpovedih itd. in rabokupnih sporih o predmetih, ki so v §-u 560 odst. 1 izključno navedeni. V tem posebnem postopanju pa je prav mnogo določb, katere bi bile v sličnih

slučajih o premičnih rabokupnih predmetih prav uporabne, in motil bi se tudi ne, kdor bi trdil, da odpovedi itd. in spori o premičnih rabokupnih predmetih niso manj nujni, nego odpovedi in spori o rabokupnih predmetih, ki so navedeni v §-u 560 odst. 1 c. pr. r. Kateri rok velja za odpoved? Ali je § 1116 o. d. z. res razveljavljen, kakor bi kdo sklepal, ako pogleda v naj-novejšo izdajo Stubenrauchovega komentarja k obč. drž. zakonu? Ali so najmodavci in najemniki premičnin res navezani na to, da si morajo potom tožbe iskati pravice za predmete, ki so navadno mnogo manj vredni tožnih stroškov, nego nepremičnine, katerih izročitev itd. se lahko zahteva izvensporno, na cenen način? Uravnava *K*-registra sama ne nasprotuje uporabi za premičnine, ali § 223 opravilnika navaja §-e 562 in 567 c. pr. r.

Fürth se v svojem že imenovanem delu sploh ne peča s premičninami. Staro rabokupno postopanje je veljalo po novjših razsodbah tudi za premičnine, so pa tudi nasprotne razsodbe. Nastalo bi še vprašanje, kaj je bilo s 14dnevnim starim, kaj je z 8dnevnim novim splošnim rokom za odpoved, če velja novo postopanje tudi za premičnine? Ali je res celi § 1116 o. d. z. razveljavljen? Kateri je rok dajatve, § 309 c. pr. r. ali § 573 c. pr. r.? Vprašanja so to sicer, ki so morda bolj zanimiva nego praktična, vendar bi bilo umestno razmotriti jih natančno.

III.

Uporabnost posebnega rabokupnega postopanja pred sodnimi dvori.

S tem napisom menim postopanje pred sodnim dvorom v prvi inštanci, ker zakon v §-ih 574, 575 c. pr. r. itak izrecno določa, da se o razsodbi, ki je v prvi inštanci izšla potom posebnega rabokupnega postopanja, v višjih inštancah sodi po posebnem rabokupnem postopanju, kolikor to sploh gre (§ 573—575 c. pr. r.). V poštev pridejo toraj samo rabokupni spori, v katerih gre za obstoj pogodbe ali plačilo najemnine, ako presega vrednost spornega predmeta 1000 K brez razlike, kedaj in kako se je spor o obstoju pogodbe spravil pred sodni dvor (gl. sestavek pod I.) in rabokupni spori, o katerih nastopa sodnik kot stranka (§ 79 j. n., čl. XIV. uv. zak. k j. n.)

Da kratko omenim nazore, ki so se doslej pojavili:

Schuster trdi, da posebno rabokupno postopanje velja samo za vprašanje o odpovedi in dolžnosti, vrniti ali nazaj vzeti rabokupni predmet; vse to samo kadar gre za predmete, naštete v §-u 569 odst. 1 c. pr. r., za vse druge slučaje velja redno postopanje. Tako tudi Kornfeld. Neumann uči isto s povdarkom, da posebno rabokupno postopanje velja samo za okrajna sodišča. Trutter krepko zastopa mnenje, da posebna določila za rabokupno postopanje, kolikor zadevajo sporno postopanje, veljajo tudi za sodne dvore; obširno argumentacijo glej v njegovem »System des österr. Civilprocessrechtes«. Fürstl izključuje posebno rabokupno postopanje od sodnih dvorov. Fürth slednjič trdi, da se uporablja posebno rabokupno postopanje samo pri rabokupnih sporih, za katere je okrajno sodišče stvarno pristojno.

Trutter je toraj s svojim nazorom popolnoma osamljen, in proti njemu govore tudi »Odgovori na vprašanja« k §-u 571 c. pr. r. »De lege lata« se žal jaz tudi ne morem pridružiti Trutterjevi trditvi; dodal bi razlogom, s katerimi so navedeni pravoslovci — »Odgovori na vprašanja« so itak katekizem brez vprašanj in razlogov — zadostno pobili njegovo mnenje, še to-le: § 574 c. pr. r., s katerim podpira Trutter svoje mnenje, ravno pri postopanju pred sodnim dvorom radi obstoja pogodbe ali plačila najemnine ne more priti v poštev, ker ravno pri teh pravnih nikdar ne gre za izročitev ali prejem rabokupnega predmeta; § 574 c. pr. r. govori o razveljavljeni rabokupne pogodbe, ali o izreku, da je ugasnila; tem slučajem je obstoj pogodbe pogoj, tako da tu ne gre za čisto ugotovilno tožbo v Rosenblattovem smislu, katera edina utegne priti pred sodni dvor; še manj velja § 574 c. pr. r. za tožbe radi plačila rabokupnine; v teh pravnih vrhutega tudi ni mesta za uporabo določb §-a 573 c. pr. r. Prav tako tožba §-a 567 odst. 4 c. pr. r. ni čista ugotovilna tožba, in spada prav tako, kakor imenovani tožbi §-a 574 c. pr. r., izključno pred okrajno sodišče. Sicer je pa prav ta zadnja tožba precej skrivnostna.

Kar se tiče rabokupnih sporov, v katerih nastopa sodnik (§ 79 j. n.) kot stranka, to izreka člen XIV. uvodnega zakona k j. n. povsem določno, da velja zanje redno postopanje pred sodnim dvorom; to so potrdili tudi »Odgovori na vprašanja« k imenovanemu členu XIV. O tem toraj ni dvomiti, čeprav je zna-

čilno, da se je o tako jasnem zakonitem določilu dvomilo in vprašalo.

Drugo vprašanje je namreč, je li izključenje posebnega rabokupnega postopanja izpred sodnih dvorov koristen in primeren ukrep? O tem se sme po mojem mnenji po pravici dvomiti. Najprej kar zadeva »pospešenje« rabokupnega postopanja, priznavam, da je nepotrebno v sporih glede plačila najemnine ali zakupnine, ker tu tožnika povprek ne doleti druga gmotna škoda, kakor da ni o pravem času dobil najemnine ali zakupnine, rabokupni predmet pa ostane v najemu (zakupu), oziroma lahko se ga odda vnovič v najem (zakup) ne glede na to, je li dotedanja rabokupnina plačana ali ne. Drugače pa je to v pravadah o obstoju ali neobstoju rabokupne pogodbe, kjer lahko vsako stranko radi zatezanja zadene velika gmotna škoda.

Vzglede za to trditev navesti ni težko: Ako je položaj (konjunktura) ugoden, lahko se dobro proda hiša ali zemljišče vkljub temu, da je predmet najema ali zakupa; ako pa imetnik hiše ali zemljišča trdi, da ima do njih stvarno pravico, pa si bo kupec premislil, ali bo sklenil kup ali ne; dokler se stvar razmota v rednem postopanju potom ugotovilne pravde, minil je ugodni položaj itd. Saj ne trdim, da je pridobitev časa s posebnim rabokupnim postopanjem baš velika, ali če jo zakon ustanavlja za mnogokrat malenkostne stvari, zakaj ne za važne? Da se prav tak slučaj lahko primeri pri grajenji nove ceste ali železnice, se ne da tajiti. In ravno radi važnosti stvari je kar najhitrejša ugotovitev pravne narave naslova za imenje v takem slučaju gotovo potrebna. Še hujša utegne postati zakasnitev po rednem postopanju v slučajih ugotovilnih tožeb, omenjenih v sestavku pod I., toraj v slučajih, kjer je za že tekočo pravdo treba predsodne razsodbe.

Čuden je sploh nazor vladnih motivov, da se važne stvari nekako smatrajo za nenujne. Stvaritelj novih civilnopravnih zakonov pač prav piše v svojih »Vorlesungen über die Praxis des Civilprocesses« str. 10: »Preveliko naglico bi se smelo samo tedaj očitati, ako bi bila naglica samo zunanji slepeč uspeh na stroške temeljitosti in pravosti pravosodja. Dokler pa to ni tako, pravda sploh ne more prehitro teči.« Nadalje — koliko pa se pridobi časa za važnosti primerno temeljitost v rednem postop-

panji napram posebnemu rabokupnemu postopanju? Časa se pridobi, ker itak vse stremi za pospešenjem postopanja, do razsodbe v I. inštanci morda 8—14 dni; a ta dobiček tukaj pravzaprav niti ne pride v poštev, ker v pravnih pravdah za obstoj pogodbe ali plačilo najemnine ne more biti ugovorov v smislu posebnega rabokupnega postopanja. Nadalnja pridobitev časa tekom postopanja vsled uporabe pravnih sredstev znaša, če se strinjamo z mnenjem najvišjega sodišča, da sta zasilna roka za prizivno priobčilo in odgovor na dosodno pritožbo tudi samo po osem in ne po štirinajst dni, dvanajst, oziroma štiriindvajset dni. Ako je toraj prišlo do ugovorov, pospešenje nikakor ni tolikšno, da bi moglo resno škodovati temeljitosti rozsodbe, pač pa lahko občutno oškoduje stranke pomanjkanje pospešenja.

Naposled pa še tudi ni dokazano, da bi uprav v rabokupnih pravnih pravdah, ki pridejo pred sodni dvor v I. inštanci, pravni položaj bil toliko bolj zamotan, nego v pravnih, spadajočih izključno pred okrajno sodišče, recimo pravde §-a 574 c. pr. r., v katerih prav tako lahko gre za tisočake, kakor v pravnih za plačilo najemnine. Dolgost rokov za pravne leke pa naj bi se ravnala po zamotanosti povprečnega slučaja. Brez dvoma je toraj, da so tudi rabokupne pravde, ki so izvete od izključne podsodnosti okrajnih sodišč, prav tako pogostem lahko nujne, kakor mnoge, izključno pred okrajno sodišče spadajoče pravde, postavim o izboljšavah in izprijenjih, navadno niso nujne.

Celó nerodna postane stvar v slučajih §-a 79 j. n. in čl. XIV. uv. zak. k j. n. Na podlagi ravnokar navedenih zakonitih določil je pred vsem nedvomno, da je izvensporne odpovedi, naloge za predajo i. t. d. od sodnikov in proti sodnikom vlagati pri pristojnem okrajnem sodišči, ker navedena določila veljajo le za sporno pravosodje. Odpovedi i. t. d. pa zadobe značaj tožbe, kakor hitro se proti njim uložijo ugovori, ter jih mora okrajno sodišče, ki se je dotlej pečalo z njimi, z ugovori vred po §-u 79 j. n. odstopiti pristojnemu sodnemu dvoru. Pri tem nastane izjema od §-a 83 j. n., ako gre rabokupna tožba proti predsedniku sodnega dvora ali z njegove strani. Druga taka izjema od §-a 83 j. n. nastane, ako gre odpoved proti edinemu sodniku okrajnega sodišča, ker se mora v takem slučaju po §-ih 19 in 20 j. n. ta sam izjaviti izključenim ter mora dotični

sodni dvor potem ukreniti primerno pomoč. Ali bi se ne dalo postopanje v zadnjem slučaju pospešiti z določbo, podobno ustanovitvi sodišča za predsednika sodnega dvora po §-u 79 j. n. odst. 1 in fine? § 28 odst. 2 zak. od 27. novembra 1896 št. 217 drž. zak. postopanja ne skrajša skoro prav nič.

Pri sodnem dvoru se potem razpravlja v rednem postopanju pred senatom, to je: ker je odpoved i. t. d. smatrati za tožbo, ugovor pa za odgovor na tožbo, razpiše se brez prvega naroka narok za ustno sporno razpravo. Dočim se pa v posebnem spornem postopanju ustna razprava radi pospešenja lahko razpiše na dan, katerega se je vložil ugovor, mora ostati v rednem postopanju pred sodnim dvorom strankam prostih najmanj osem dni od dneva vročitve vabila računši, da se pripravijo za sporno razpravo. In vendar se v tem slučaju zatezanje ne da opravičiti niti z onim, itak zavrženim razlogom važnosti! Naprej: reki za pravne leke so redno štirinajstdnevni, tako da bi se človek pač smel vprašati, kako so sodniki kot najemniki ali najmodavci — oziroma njih nasprotniki v sporu — zaslužili ta »privilegium«, ki je vsaj eni stranki »odiosum«? §-a 574 in 575 c. pr. r. bi pa po mojem mnenju morala veljati tudi v rabokupnih sporih, v katerih so sodniki stranke. —

Da popolnim literaturo, naj navedem še naslednje, zadnji čas izišle, ta predmet zadevajoče članke in rzsodbe: 1.) Dr. K o h n v št. 29 »Gerichtshalle« za 1900: »Zur Frage der Kompetenz in Bestandsachen«. — 2.) rzsodba v »Ger. Ztg.« 1900, str. 126. — 3.) rzsodba v »Jur. Bl.« 1900 list 1 str. 4 št. 8. — 4.) Priloga k naredbeniku just. ministrstva za leto 1900 šte. 163. — 5.) Gellerjev »Centralblatt« za l. 1900 str. 547.

